

Voortgangsrapportage Actieplan Polarisation en Radicalisering 2008

Voortgangsrapportage Operationeel Actieplan Polarisation en Radicalisering 2008

SPOOR 1: LOKALE AANPAK				
	<i>Resultaat</i>	<i>Deadline</i>	<i>Trekker</i>	<i>Stand van zaken</i>
1.1	Quickscan voor het detecteren van polarisation en/of radicalisering	gereed	BZK	Enkele gemeenten voerden of voeren een lokale scan uit. Op basis hiervan liet de VNG een toolkit ontwikkelen voor gemeentelijke zelf-evaluatie van de problematiek en mogelijkheden voor de aanpak. (zie www.vng.nl .)
1.2	Ondersteunen van gemeenten – op verzoek- bij het opstellen van nadere analyse en Plan van aanpak	continu	BZK VNG AIVD	<ul style="list-style-type: none"> - Strategie lokale aanpak opgesteld i.s.m. WWI en VNG - Gemeenten worden ondersteund middels multidisciplinaire regionale bijeenkomsten, bezoeken aan Regionale Colleges en op maat advies. BZK, VNG en AIVD werken hier samen. - VNG voerde behoefteonderzoek uit onder gemeenten en ontwikkelde toolkits voor het opzetten van een lokale, integrale aanpak in samenwerking met lokale professionals (zie www.vng.nl). - Nuansa, het kennis- en adviescentrum, geeft informatie
1.3	Subsidieverzoeken gemeenten op basis van cofinanciering	continu	BZK	Interdepartementaal is een afwegingskader vastgesteld. Inmiddels zijn 16 aanvragen voor in totaal 21 gemeenten toegekend. De aanvragen betreffen algemene polarisatievraagstukken (8), rechtsradicalisme (8) en islamitisch radicalisme (5).
1.4	Evaluatie van de effectiviteit van de bestede subsidiegelden	continu	BZK WWI	Het afgelopen jaar heeft Amsterdam evaluatietrajecten uitgevoerd van trainingen. Ook is gewerkt met een vorm van internationale peer-evaluatie, waarin experts vanuit Birmingham de Amsterdamse projecten kritisch hebben doorgelicht en vice versa. Deze methodieken worden via Nuansa met andere gemeenten gedeeld. WWI heeft een evaluatie uitgezet naar de projecten die de afgelopen vier jaar in het kader van het integratiebeleid zijn uitgevoerd.

Voortgangsrapportage Actieplan Polariseratie en Radicalisering 2008

SPOOR 2: NATIONALE AANPAK				
	<i>Resultaat</i>	<i>Deadline</i>	<i>Trekker</i>	<i>Stand van zaken</i>
2.2.1.1	Kennis en adviescentrum	gereed	BZK	- Kennis- en Adviescentrum Nuansa is op 1 okt. 2008 gestart, Er is een website (www.nuansa.nl) en één telefoonnummer voor gemeenten, professionals, ouders en jongeren.
2.2.1.2	Vrijwilligers inzetten als mentor voor jongeren die vatbaar zijn voor radicale invloeden	continu	BZK ism WWI	- Inventarisatie van landelijke en lokale projecten is gereed. - beschikbaar voor gemeenten e.a. via www.nuansa.nl - de methodiek behoeft verdere uitwerking en toespitsing
2.2.1.3	Weerbaarheidstrainingen en peereducatie onder jongeren	continu	WWI en BZK	- Inventarisatie van landelijke en lokale projecten beschikbaar via www.nuansa.nl . - In opdracht van WWI voerde het Instituut voor Multiculturele ontwikkeling (FORUM) en het Samenwerkingsverband Marokkanen in Nederland (SMN) weerbaarheidstrainingen uit.
2.2.1.4	Inzet rolmodellen: serie discussieavonden over maatschappelijke vraagstukken met helden	continu	BZK en WWI	- Inventarisatie van landelijke en lokale projecten beschikbaar via www.nuansa.nl .
2.2.1.5	Stageplaatsen stimuleren voor alle jongeren	lopend	SZW	Er loopt tot einde schooljaar 2009 een grootschalig stageproject met Politie Haaglanden, gericht op allochtone VMBOers en MBOers.
2.2.1.6	Stimuleren dialoog religie en samenleving	Vanaf oktober continu	WWI en OCW	De Dialoog omvat activiteiten (zoals lokale ontmoetingen, debatwedstrijden, workshops voor docenten) gericht op het bespreekbaar maken van dilemma's en gevoeligheden op het snijvlak van religie en samenleving en het leren omgaan met (religieuze) verschillen.
2.2.1.7	Faciliteren pluriform aanbod op internet	continu	WWI	WWI was betrokken bij de totstandkoming van www.islamwijzer.nl , de website voor discussie over de islam in Nederland. Tevens is het Multi-mediaal project <i>Ahlan</i> ondersteund, dat wordt uitgevoerd door de Marokkaanse jongerenwebsite maroc.nl . Het project wil afrekenen met het "schotelatenne-syndroom" en Marokkaanse jongeren betrekken bij de mainstream politieke discussie in Nederland.
2.2.1.8	Diversiteit in het Jeugdbeleid/Centra voor Jeugd en Gezin (CJG)	continu	J&G en WWI	De ministers voor J&G en WWI laten het programma Diversiteit in het Jeugdbeleid uitvoeren, dat is gericht op het eerder en

Voortgangsrapportage Actieplan Polarisation en Radicalisering 2008

				<p>beter bereiken van migrantenkinderen en hun ouders. Centraal staat het ontwikkelen en toepassen van kennis en competenties voor jeugdprofessionals. Er is aandacht voor het omgaan met specifieke problematiek, zoals polarisatie en radicalisering.</p> <p>In het kader van het programma Diversiteit in het Jeugdbeleid loopt inmiddels een aantal CJG-interculturalisatietrajecten. Waar mogelijk wordt hierbij aan radicalisingsproblematiek aandacht geschonken.</p>
2.2.2.1	Trendanalyse polarisatie en radicalisering	continu	BZK	De Trendanalyse 2008 is samen met dit Voortgangsverslag naar de Tweede Kamer gestuurd in december 2008.
2.2.2.2	Opstellen Onderzoeksbank en onderzoeksagenda	continu	BZK, WWI, NCTb	<ul style="list-style-type: none"> - Op basis van de uitkomsten van de Trendanalyse is BZK i.s.m. NCTb en WWI en de 4 grote gemeenten een meerjaren onderzoeksagenda aan het ontwikkelen. - Momenteel wordt onderzoek uitgevoerd naar o.a. Salafisme in Nederland en naar radicalisering onder kleine groepen.
2.2.2.3	Benchmark	2009	BZK	Wordt ontwikkeld i.s.m. VNG, in het kader van de lokale strategie en het Kennis- en Adviescentrum.
2.2.2.4	Gemeenteprijs polarisatie en radicalisering	gereed	BZK/AIVD	Er zijn 13 inzendingen binnen gekomen. De prijs is door een onafhankelijke commissie toegekend aan stadsdeel Amsterdam-Slotervaart en door de minister van BTK tijdens het Veiligheidscongres op 13 november uitgereikt.
2.2.2.5	Persbriefings polarisatie en radicalisering	continu	BZK	Een interdepartementale communicatiestrategie i.s.m. alle betrokken departementen en de VNG is gereed.
2.2.2.6	Handreiking weerwoord	2009	BZK	Wordt meegenomen in het kader van het Actieplan Democratische Rechtsstaat (zie 2.2.2.16)
2.2.2.7	Lespakket 'Extremisme in het nieuws' voor scholieren	gereed	NCTb i.o.m OCW	Is aangeboden op de campagnewebsite van de NCTb www.nederlandtegenterrorisme.nl en daarnaast via de Stichting Krant in de Klas. Docentmateriaal en leerlingenbundel zijn circa honderd maal besteld.
2.2.2.8	Digitaal lesmateriaal voor scholieren	gereed	NCTb i.o.m OCW	Is aangeboden op de campagnewebsite van de NCTb www.nederlandtegenterrorisme.nl en daarnaast via de Stichting Codename Future aangeboden aan scholen door het hele land. Hiermee zijn ruim 40 duizend leerlingen bereikt verspreid over

Voortgangsrapportage Actieplan Polarisation en Radicalisering 2008

				<p>139 scholen.</p> <p>Website www.zestienmiljoenrechtters.nl met dilemmaspel voor jongeren. Sinds lancering (november 2007) ruim 42 duizend unieke bezoekers op deze website. Aan de internetprijsvraag eerder dit jaar op deze site deden circa 1000 mensen mee.</p>
2.2.2.9	Docenten concrete tools in handen geven voor het omgaan met radicalisering in de klas	lopend	OCW	<ul style="list-style-type: none"> - KPC-groep ontwikkelt een toolkit/handboek voor het onderwijs waarmee docenten en directies beter in staat zijn te herkennen en te handelen. - Windesheim heeft zich teruggetrokken als backoffice/kennis en adviescentrum voor het onderwijs. Er wordt momenteel gezocht naar een andere oplossing. - I.s.m. het onderwijsveld worden kennisnetwerken opgericht voor uitwisseling van informatie over good practices.
2.2.2.10	Aanpak polarisatie en radicalisering i.s.m. de onderwijsbonden	gereed	OCW	<ul style="list-style-type: none"> - Overleg heeft plaatsgevonden met de Onderwijsbonden. Deze hebben hun steun toegezegd. - Artikel in het onderwijsblad: 19 april, nummer 8: 'Hoe voorkomt een docent radicalisering?'
2.2.2.11	Training van imams en korandocenten	2009	WWI	De Universiteit van Leiden heeft een module ontwikkeld voor imams en korandocenten, getiteld 'Nederland en islam, interculturele ontmoeting en integratie'. De module is in een getest in een pilot met de koepelorganisatie Contactgroep Islam. Bezien wordt hoe deze uit te rollen bij andere moslimorganisaties.
2.2.2.12	Training radicalisering voor maatschappelijke dienstverleners en jeugdzorg	continu	BZK, J&G en WWI	<ul style="list-style-type: none"> - Onderzoek is uitgevoerd naar taak en behoefte van eerstelijns werkers van justitie, politie, gemeente, jeugd- en welzijnswerk en onderwijs. Op basis hiervan worden sectorale strategieën ontwikkeld i.s.m. beroepsgroepen. De aanpak voor het jeugd- en welzijnswerk sluit aan op de activiteiten die i.h.k.v. de brief Diversiteit in het Jeugdbeleid worden opgepakt. - Gemeenten worden parallel ondersteund bij de uitvoering van concrete projecten i.s.m. eerstelijns werkers (zie onder 1.3.)
2.2.2.13	Professionaliseringsaanbod politie	2008	BZK i.s.m NPI, NPA.	Ontwikkeling van producten en diensten-, opleidings- en bijscholingsmodules is in gang. Trainingen vinden op verzoek

Voortgangsrapportage Actieplan Polarisation en Radicalisering 2008

			KLPD	van korpsen plaats.
2.2.2.14	Tegengaan polarisatie en radicalisering vanuit media-perspectief	Continu	BZK ea	Is meegenomen in communicatietraject
2.2.2.15	Scheiding tussen kerk en staat in de lokale praktijk	2009	BZK	De gemeente Amsterdam publiceerde een lokale handreiking die ook voor andere gemeenten beschikbaar is. Een landelijke wegwijzer wordt, i.s.m. de VNG, ontwikkeld en gepresenteerd op een symposium voor gemeenten.
2.2.2.16	Actieplan Democratische rechtsstaat (motie Çörüz)	2009	BZK en Justitie	Het Actieplan is begin 2009 gereed. Enkele activiteiten (project grondrechten op school, reizende tentoonstelling over Respect) zijn al in gang gezet.
2.2.2.17	Aanpak façadepolitiek (niet-gewelddadige) radicale salafistische moslims (wegwijzer)	2008	BZK, WWI en NCTb	De wegwijzer om gemeenten bij te staan in het herkennen van en omgaan met façadepolitiek is begin 2009 gereed en via www.nuansa.nl beschikbaar voor gemeenten e.a.
2.2.3.1	Salafistische predikers op lokaal niveau	continu	NCTb, WWI, BZK	De strategie van omgang met het politiek salafisme is uiteengezet in de brief van de minister van BZK aan de Tweede Kamer van 17 oktober 2007 (29 754, Nr. 108). De uitvoering wordt aan de hand van actuele ontwikkelingen voortgezet. Zie ook de bijlage hieronder van WWI en Justitie.
2.2.3.2	Tegengaan van radicalisering in gevangenis	continu	Justitie en NCTb	De alertheid van het personeel in de reguliere penitentiaire inrichtingen om signalen van radicalisering vroegtijdig te herkennen en daarop adequaat te reageren is en wordt d.m.v. voorlichtingsbijeenkomsten en trainingen vergroot.
2.2.3.3	Concrete methodieken voor de-radicaliseringsprogramma's	continu	WWI i.s.m. BZK en NCTb	Pilots worden in opdracht van WWI uitgevoerd door FORUM. Worden wetenschappelijk gemonitord door de Monitor Racisme en Extremisme/Anne Frank Stichting. Resultaten begin 2009 verwacht. Toegesneden trainingmateriaal is ontwikkeld. Gemeenten vervullen adviesrol naar andere gemeenten.
2.2.3.4	Campussen	Continu	J&G	Minister voor Jeugd en Gezin rapporteert over de voortgang in zijn algemene beleidsrapportages aan de Kamer.
2.2.3.5	Voortzetting aanpak radicaliseringshaarden	Continu	NCTb	Wordt aan de hand van actuele ontwikkelingen voortgezet.
2.2.3.6	Nader onderzoek invloed niet-gewelddadige radicale salafisten op media	gereed	AIVD ism OCW	De minister van OCW heeft de Kamer hierover geïnformeerd op 22-11-07 (TK, 31200, nr. 39).
2.2.3.7	Tegengaan van radicalisering via internet	Continu	NCTb	In april is de brief 'Rechtshandhaving en Internet' aan uw Kamer gezonden. Deze brief bevat een beleidskader voor de

Voortgangsrapportage Actieplan Polarisation en Radicalisering 2008

				rechtshandhaving bij cybercrime in het algemeen en internetmisbruik in het bijzonder. Uw Kamer wordt in de voortgangsrapportage terrorismebestrijding geïnformeerd over de voortgang van lopende projecten.
--	--	--	--	---

SPOOR 3: INTERNATIONALE SAMENWERKING EN BUITENLANDS BELEID				
	<i>Resultaat</i>	<i>Deadline</i>	<i>Wie</i>	<i>Stand van zaken</i>
3.1	Bilaterale samenwerking (o.a. VS, Canada, Duitsland, Frankrijk, Verenigd Koninkrijk, Denemarken en Zweden) en binnen de Benelux.	Continu	BZK, WWI en NCTb	<ul style="list-style-type: none"> - Er is een <i>European Policy Planners Network</i> opgezet waarin ambtelijk experts uit 7 landen (Nederland VK, Duitsland, Denemarken, Frankrijk, Spanje en Zweden) samenwerken om good practices uit te wisselen. - Intensivering van samenwerking met Marokko, m.n. bij de aanpak van radicalisering via het internet en in gevangenis
3.2	EU actieplan Radicalisering & Rekrutering + VN Wereldwijde Strategie tegen terrorisme en radicalisering.	Continu	BZ, BZK NCTb	<ul style="list-style-type: none"> - de Mededeling Radicalisering en Rekrutering van de Europese Commissie is verschenen en de EU-strategie betreffende radicalisering is geactualiseerd. - de Minister van BZK heeft in Europees verband, n.a.v. een verzoek van de Europese <i>Co-ordinator for Counter-Terrorism (CTC)</i>, de bereidheid uitgesproken om als Nederland een Europese voortrekkersrol te spelen bij de lokale aanpak van radicalisering. De CTC verzocht dit in het kader van de uitvoering van het Europese Actieplan Radicalisering. - In het kader van de implementatie van de VN Wereldwijde Strategie, ondersteunt NL een VN <i>taskforce</i> (CTITF) die staten onder meer assisteert bij het verstrekken van de bescherming van mensenrechten in de strijd tegen terrorisme
3.3	Volgen media in derde landen over Nederland en analyse mogelijke impact externe conflicten in Nederland	Continu	BuZa NCTb BZK	<ul style="list-style-type: none"> - de media zijn intensief gevolgd, mede m.b.t. de spanningen tussen Turken en Koerden en het verschijnen van de film "Fitna" begin dit jaar.

Voortgangsrapportage Actieplan Polarisatie en Radicalisering 2008

Bijlage van de Minister voor Wonen, Wijken en Integratie en de Minister van Justitie over omgang met het politiek salafisme.

Tijdens het AO Integratie van 21 mei 2008 heeft de Minister voor Wonen, Wijken en Integratie een toezegging gedaan (aan dhr. Dijsselbloem PvdA) om met de Minister van Justitie te overleggen over de effectiviteit van het instrumentarium met betrekking tot salafisme, haatzaaiing in moskeeën en scholen en islamitische huwelijken. Met onderstaande toelichting verwachten wij te voldoen aan deze toezegging.

Bij het verschijnen van het AIVD-rapport 'Radicale dawa in verandering' is in de aanbiedingsbrief van 8 oktober 2007 aan de Tweede Kamer de strategie van omgang met het politieke salafisme beschreven (TK 29754, nr 106). Deze strategie bestaat uit drie sporen: weerbaar maken van de open samenleving, confronteren en delegitimeren van radicaal salafistische groeperingen én strikt handhaven indien strafbare feiten worden gepleegd. Deze strategie is vervolgens in een brief aan de Tweede Kamer van 17 oktober 2007 (TK 29754, nr 108) nader uitgewerkt.

In de afgelopen jaren zijn grote inspanningen geleverd op nationaal en lokaal niveau om de samenleving weerbaar te maken tegen radicalisme en extremisme uit, onder andere, islamistische hoek. Daarbij mag niet uit het oog worden verloren dat tegengaan van radicalisme en extremisme een proces is van lange adem en onze voortdurende aandacht krijgt en zal blijven houden.

In het kader van deze toezegging zijn de volgende activiteiten uitgevoerd of ingezet:

- Er zijn publicaties verschenen over radicaal islamistische groeperingen.
- De haarden van radicalisering zijn gecoördineerd aangepakt.
- Er zijn predikers uitgezet.
- Er zijn weerbaarheidstrainingen georganiseerd voor jonge moslims, ook in het kader van de dialoog over religie en samenleving.
- Er is geïnvesteerd in Nederlandstalige imam-en islamopleidingen.
- Er zijn lespakketten over extremisme ontwikkeld.
- Burgers als professionals kunnen met hun vragen terecht bij het kennis- en adviescentrum polarisatie en radicalisering opgericht; Nuansa.
- De burgemeester van Den Haag heeft een gesprek gevoerd met het bestuur van de As Soennah Moskee over het sluiten van islamitische huwelijken. Dit heeft er toe geleid dat de moskee haar bezoekers wijst op het feit dat een islamitisch huwelijk geen wettelijke status heeft en strafbaar is, indien zij vóór een burgerlijk huwelijk voltrokken wordt. De moskee bericht hierover ook op haar website.
- Er zijn diverse gesprekken tussen verschillende burgemeesters met moskee- en schoolbesturen gevoerd die tot een positief resultaat hebben geleid. Een recent voorbeeld daarvan is de As Soennah moskee in Den Haag die aangeeft een groep jongeren uit het oog verloren te zijn die mogelijk vatbaar zijn voor radicalisering.

Voortgangsrapportage Actieplan Polarisation en Radicalisering 2008

Groepen en individuen die ondergronds gaan en uit het zicht raken, hebben de aandacht van de AIVD en het NCTb. Uiteraard moet het kabinet alert blijven en blijven investeren in de weerbaarheid van de samenleving en het verschaffen van informatie over extremisme en fundamentalisme.

Vanuit de strategische aanpak van radicalisering wordt ook ingezet op de-radicalisering. Het Instituut voor Migratie en Etnische Studies heeft in opdracht van het NCTb het rapport 'Teruggang en Uittreding' gepubliceerd. Dit rapport focust op de factoren die een rol spelen bij de de-radicalisering van groepen en individuen. Vanuit WWI, NCTb en BZK lopen er tevens twee de-radicaliseringsprojecten in de gemeenten Winschoten en Eindhoven. Deze pilots richten zich op het ontwikkelen van de-radicaliseringsmethodiek. In het komende jaar wordt de inzet op dit terrein geïntensiveerd.

Ten aanzien van de effectiviteit van de activiteiten kan gemeld worden dat zij hun vruchten beginnen af te werpen (zoals ook de trendanalyse laat zien). De maatschappij is weerbaarder geworden tegen extremistische islamistische invloeden. Binnen de moslimgemeenschappen is discussie ontstaan over met name de opstelling van salafisten naar de maatschappij. Preken met daarin oproepen tot geweld en haatzaaiing zijn afgenomen. De moslimgemeenschap werkt mee vanuit het besef van gezamenlijkheid en gedeeld belang bij de bescherming van de rechtsorde. Het 'wij' gevoel is daarmee groter geworden. Zoals gezegd, het is een proces dat enige tijd kost, maar positieve verandering is zichtbaar. De bestaande strategie behoeft de komende tijd voortdurend aandacht in de uitvoering. De uitvoering van de strategie van weerbaar maken, confronteren en handhaven moet worden voortgezet. Daarom worden ook in de komende periode activiteiten op dit terrein voortgezet en gevolgd (zie ook Operationeel Actieplan 2009).